

Proljeće, 5 (1943-1944) 3

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **1943**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:116:513017>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-08**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

KNJIŽNICA
MUZIČKE AKADEMIE U ZAGREBU

Broj: 9073

Poštarina plaćena u gotovu

PROLJEĆE

GLASBA ZA MLADEŽ

UREDNIK: SLAVKO MODRIJAN

ZAŠTIĆENIC

GODINA V.

SVEZAK III.

Z A G R E B 1 9 4 3 - 1 9 4 4 .

S A D R Ź A J :

	Str.
Zlatko Grgošević:	
1. <i>Glasba i naši najmanji</i>	69
Evgenij Vaulin:	
2. <i>Glasovir</i>	77
Miroslav Šlik:	
3. <i>Violina</i>	80
Franjo Dugan st.:	
4. <i>Večer</i>	83
Zlatko Grgošević:	
5. <i>Pod onom gorom zelenom</i>	85
Ivan Kokot:	
6. <i>Jurjevska</i>	85
Mirko Kolarić:	
7. <i>Protuletna popevka</i>	86
8. <i>Metulček</i>	87
Boris Krnic:	
9. <i>Žuna</i>	88
S. Margareta:	
10. <i>U voćaru</i>	90
Ivan Matetić-Ronjgov-	
Slavko Modrijan:	
11. <i>Pojmo mi mala</i>	91
Slavko Modrijan:	
12. <i>Tjeraj ovce djevojko</i>	95
Josip Vrhovski:	
13. <i>Sunčece je na zahodu</i>	97
14. <i>Žabe</i>	98

Broj čekovnog računa je 31.611
 Novi broj brzoglasa »Proljeća« je 25-102

Proljeće izlazi jedamput mjesečno osim školskih praznika. Cijena pojedinog broja je 100 kuna. Uredništvo i uprava »Proljeća« : Zagreb, Rakovićeva 21, brzoglas 25-102. Ulastnik, izlagač i glavni urednik Slavko Modrijan, Zagreb, Rakovićeva 21, brzoglas 25-102. Tisak Hrvatske državno tiskare Zagreb, Frankopanska ulica broj 26. Za tiskaru odgovara Stanislav Pintarić.

GLASBA I NAŠI NAJMLAĐI

UREDNIK: PROF. ZLATKO GRGOŠEVIĆ

TEMELJI VIŠEGLASJA (KONTRAPUNKT)

1. Strogi stil

U suvremenim se glasbenim školama uči višeglasje na dva načina: kao strogi stil, koji se osniva na pravilima klasičnoga vokalnog višeglasja, te kao moderni, slobodni stil, koji osim vokalnog uzima u obzir i instrumentalno višeglasje.

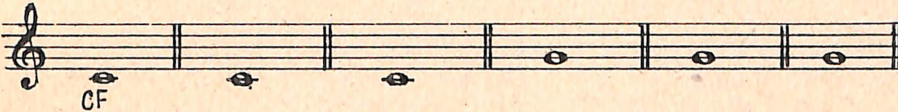
Ovdje ćemo dati priliku mladim glasbenicima da okušaju svoju sposobnost na oba načina.

Ponajprije kratko opetovanje pravila strogog stila!

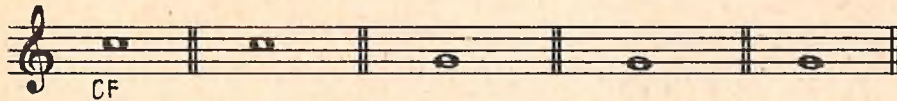
1. Koje intervale možemo pisati u 1. vrsti strogog dvoglasnog kontrapunkta?

2. Kad se može napisati unison?

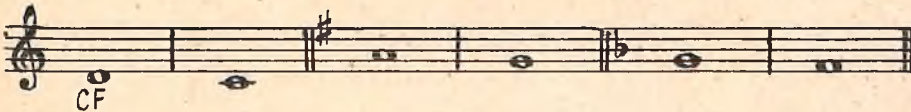
3. Zadana je prva nota Cantus firmusa u altu. Dodajte sopran, držeći se pravila za uredni početak:

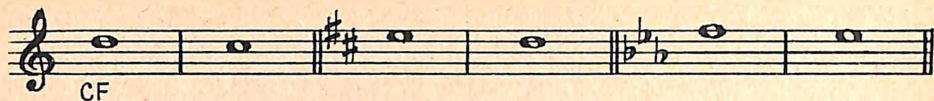
4. Zadana je prva nota Cantus firmusa u sporanu. Dodajte ispravni alt za početak:

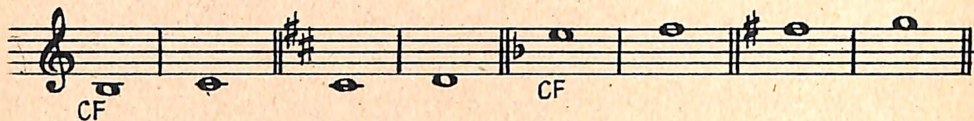
5. Dodajte sopran ovim završecima (kadencama):

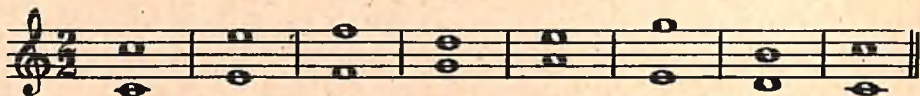
6. Kadencirajte ispravno dodavši alt:

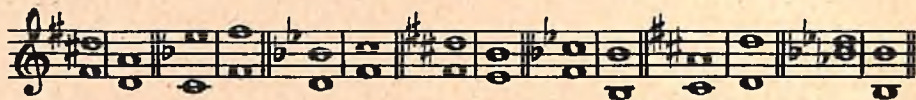
7. U sliedećim kadencama uzlazi C. F. sa vodice u toniku. Dodajte drugi glas, koji će ostvariti pravilni završetak:

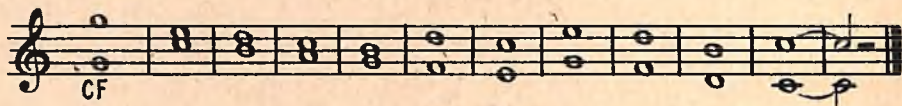
8. Označite i opišite pogriješke u ovoj izradbi:

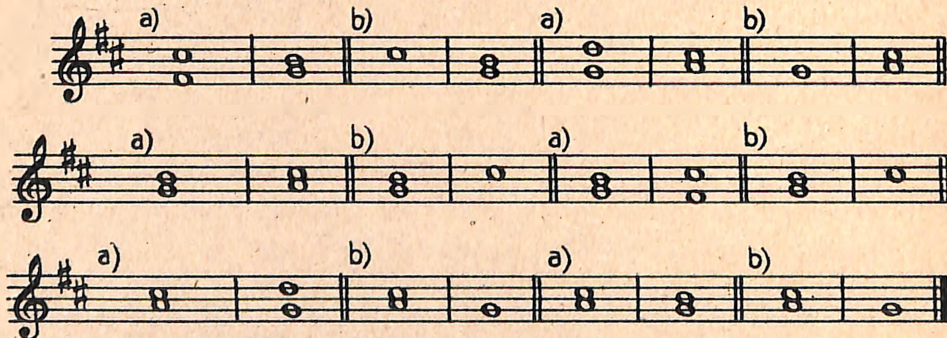
9. Navedite za svaki slučaj, je li ispravan ili je pogriješan:

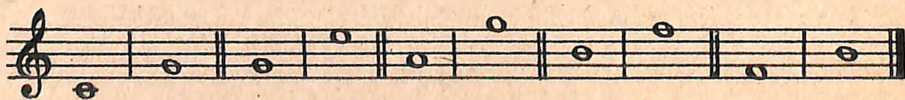
10. Što je ružno u ovome primjeru?:

11. Popravite ružno djelovanje tritonusa, izmjenivši samo jednu notu:

12. Koji su od ovih melodijskih šokova dopušteni u strogom stilu?:

13. Kretanja je glasa pod a) pogriješna. Izpravite je pod b)!

Two musical staves showing vocal exercises. The first staff has two measures labeled 'a)' and two labeled 'b)'. The second staff also has two measures labeled 'a)' and two labeled 'b)'. The notes are half notes on a treble clef staff with a key signature of one flat.

Dodajte zadanom C. F. pjevni drugi glas:

Piano accompaniment for the first exercise, showing a bass line with half notes in a 2/4 time signature.

Piano accompaniment for the second exercise, showing a treble line with half notes and a bass line with half notes in a 2/4 time signature.

Piano accompaniment for the third exercise, showing a treble line with half notes and a bass line with half notes in a 2/4 time signature.

Piano accompaniment for the fourth exercise, showing a treble line with half notes and a bass line with half notes in a 2/4 time signature.

Piano accompaniment for the fifth exercise, showing a treble line with quarter notes and a bass line with quarter notes in a 3/4 time signature.

Piano accompaniment for the sixth exercise, showing a treble line with quarter notes and a bass line with quarter notes in a 3/4 time signature.

2. Slobodni (moderni) stil

Slobodni ili moderni stil višeglasja razlikuje se od strogog kontrapunktskog stila bitno time, što slobodnom stilu nije podloga Cantus firmus u jednakim trajanjima, pa se slobodni višeglasni stil izrađuje na podlozi zadane teme ili subjekta s notama različitog trajanja.

Pogledajmo to na jednom primjeru!
Zadan je subjekt u donjem glasu:

Ovom subjektu (temi) treba dodati gornji (viši) glas s notama istoga trajanja. Služiti se možemo samo konsonantnim intervalima. Na primjer:

Iz ove izradbe vidimo:

- Da je zadatak počeo i svršio savršenom konsonantom (8, 1);
- da su se u toku izradbe pojavljivale nesavršene konsonance (3,6), no nikad više od tri terce ili tri sekste uzastopce;
- da se je melodija kontrapunkta (cpt.) pretežno kretala protivnim smjerom (protupomakom) prema subjektu (S.).

Na temelju ovih uvjeta dodajte zadanim subjektima gornji (viši) glas s jednakim trajanjima kao u subjektu, primijenivši samo konsonantne intervale:

Exercise 1: Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), 2/4 time signature. The bass line contains a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The exercise is marked with 's.' and a slur.

Exercise 2: Treble clef, key signature of one flat (Bb), 3/4 time signature. The bass line contains a sequence of notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4. The exercise is marked with 's.' and a slur.

Exercise 3: Treble clef, key signature of two flats (Bb and Eb), 6/8 time signature. The bass line contains a sequence of notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4. The exercise is marked with 's.' and a slur.

Exercise 4: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The bass line contains a sequence of notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4. The exercise is marked with 's.' and a slur.

Exercise 5: Treble clef, key signature of three flats (Bb, Eb, and Ab), 4/4 time signature. The bass line contains a sequence of notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4. The exercise is marked with 's.' and a slur.

Exercise 6: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 3/4 time signature. The bass line contains a sequence of notes: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4. The exercise is marked with 's.' and a slur.

ZA NAPREDNIJE UČENIKE GLASBENIH ŠKOLA
PRATNJA MELODIJE NA GLASOVIRU

Svi koji svirate glasovir i koji poznate temelje glashene harmonije veselit ćete se dvostruko, ako vas uputimo, kako ćete neki napjev pratiti na glasoviru suzvucima ili akordima.

Podimo odmah na djelo.

Pred nama je napjev jednog menueta (klasičnog plesa), koji treba mjestimice popratiti akordima. Mjesta, gdje valja uzeti akorde, označena su znakom

Minuetto

U obzir dolaze samo tri glavna trozvuka (I., IV. i

V. st.), bilo u osnovnom obliku, bilo u prvom obratu.

Predočimo si ponajprije građu, kojom ćemo pratiti zadanu melodiju.

Ona je u G-duru, a glavni su trozvuci: .

*Njihovi su prvi obrati (seks-
akordi):*

Upamtite: Dur (veliki) trozvuk označujemo velikim slovom (G, C, D). Prvi obrat trozvuka (seksakord) označujemo dodavanjem male

brojke 1 slovu, koje predočuje akord (G¹, C¹, D¹).

Poznato je, da je trozvuk složen iz tri tona (osnovni ton, terca i kvinta), no poznato je i to, da opetovanjem nekoga tona možemo pisati trozvuk četveroglasno, peteroglasno i višeglasno. Na primjer:

Musical notation showing four chords in G major: (3gl.), (3gl.), (4gl.), and (5gl.).

i t. d.

Ako razmotrimo zadanu melodiju, vidimo, da je akordička pratnja poželjna samo na tri mjesta. Tu padaju jači naglasci, koji stvarju kadicu ili završetak nekog glashenog odsjeka.

Pokušajmo prema zadatku uvrstiti kadencirajuće akorde,

Musical notation showing a melody with accompaniment and three chords: (3gl.), (3gl.), and (4gl.).

G G¹ C   D D¹ G   C D G

Ako sviramo melodiju i bas od pratnje zajedno, osjetit ćemo, da je taj bas u skladu s melodijom i da je on pokretan i čvrst. Treba još samo nadopuniti akorde prema zadatku, pa kad to izvršimo, naša će nas skladbica nesumnjivo obradovati.

Musical notation showing a melody with accompaniment and three chords: (3gl.), (3gl.), and (4gl.).

Pratite prema prednjoj uputi zadane melodije na označenim mjestima sa tri glavna trozvuka (I., IV. i V. st.) u osnovnom obliku ili u prvom obratu (sektakord). Postupajte ovako:

1. Prosvirajte melodiju nekoliko puta;
2. Na poseban notni papir zabilježite tri glavna trozvuka tonaliteta (škale) u kojem je pisana melodija. Napišite i prve obrate tih trozvuka;
3. Zabilježite čvrst i pokretan bas izpod onih mjesta u melodiji, koja su označena ;
4. Izradbu svirajte više puta.

Musical notation showing a melody with accompaniment and two chords: (4gl.) and (4gl.).

First system of a musical score. The treble clef staff contains a melodic line with a slur over the first four measures and another slur over the last two measures. The bass clef staff contains a bass line with a slur over the first two measures and another slur over the last two measures. Below the staff, there are two bracketed annotations: "(3 gl.)" under the first two measures and "(4 gl.)" under the last two measures.

Second system of a musical score. The treble clef staff contains a melodic line with a slur over the first two measures, a slur over the next two measures, and a slur over the last two measures. The bass clef staff contains a bass line with a slur over the first two measures and another slur over the last two measures. Below the staff, there are three bracketed annotations: "(3 gl.)" under the first two measures, "(3 gl.)" under the next two measures, and "(4 gl.)" under the last two measures.

Third system of a musical score. The treble clef staff contains a melodic line with a slur over the first two measures, a slur over the next two measures, and a slur over the last two measures. The bass clef staff contains a bass line with a slur over the first two measures and another slur over the last two measures. Below the staff, there are two bracketed annotations: "(3 gl.)" under the first two measures and "(3 gl.)" under the last two measures.

Fourth system of a musical score. The treble clef staff contains a melodic line with a slur over the first two measures, a slur over the next two measures, and a slur over the last two measures. The bass clef staff contains a bass line with a slur over the first two measures and another slur over the last two measures. Below the staff, there are three bracketed annotations: "(3 gl.)" under the first two measures, "(3 gl.)" under the next two measures, and "(4 gl.)" under the last two measures.

GLASOVIR

UREDNIK PROF. EVGENIJ VAULIN

U prošlom broju ovoga časopisa bilo je spomenuto, da većina učenika glasbenih škola upisuje se u odjel za glasovir i broj učenika-glasovirača povećava se svake godine. Osim toga, bilo je govora o tome, da naše plemenito glasbalo glasovir, ima mnoštvo prijatelja, gotovo u svim slojevima suvremenog društva. Međutim malo tko poznaje glasovir, t. j. njegovu povijest, razvoj njegove literature, samu literaturu i sastav tog razširenog glasbala. Ta, da se tako izrazim površna briga za svoje glasbalo, pokraj kojeg pojedinci kroz godine, znadu odsjediti nekoliko sati na dan, taj nmar, nažalost ide često tako daleko, da nisu riedki slučajevi, kada se na pitanje »kakav imate glasovir«. — odgovara samo da je crne ili smeđe boje. Marku glasovira t. j. ime tvorničara, koje uvijek piše metalnim slovima na poklopcu iznad klaviature i koje se prema tome vidi svaki put kad se otvara i svira, na glasoviru, — neće svatko sa sigurnošću znati navesti, a malo će ih moći odgovoriti kakvu mehaniku ima njihov glasovir, bečku ili englezku. Na pitanje o razlici između tih mehanika očituje se obično neupućenosť upitane osobe, jer su točnji odgovori vrlo riedki. Nije bolji slučaj ni sa literaturom za glasovir, jer se nedostatno zanimanje i manjkavo znanje izpoljuje na tom području ne samo kod amateura, nego nažalost koji puta i kod osoba, kojima je glasovirska struka glavno zanimanje, a to se ne može izpričati ni ratnim prilikama, ni pomanjkanjem priručnih notnih zbirka, niti nedostatnim koncertnim životom. Krajnje je vrijeme, da se takvo nepovoljno stanje poboljša, pa, u želji da tom zlu bar donekle doskočimo i popunimo neke neugodne praznine — upoznat ćemo naše drage čitaoce s poviesti glasovira i njegovim mehanizmom, a zatim i s djelima za glasovir.

PREDŠASTNICI GLASOVIRA

Jedan od predšastnika suvremenog glasovira, dražestno glasbalo — klavikord se pojavio (po mišljenju nekih stručnjaka)* početkom 14 vieka. Klavikord je u svom prvom obliku, izgledao ponajčešće kao četverouglasta škrinja sa ugrađenom klaviaturom (u obsegu od 2¹/₂ oktave). Unutra po dužini škrinje bile su napete žice, a izpod žica na kraju svake tipke ugrađeni kratki (oko 2 cm dugački) metalni štapić, — t. zv. »tangente«. Kad se vanjski kraj tipke (poluge), koji se nalazio u klaviaturi, pritisnuo, — dignuo se nužarnji kraj (izpod žice) sa tangentom, koja je udarala o žicu i proizvela nam željeni glas na klavikordu. Treba spomenuti, da je klavikord u početku imao manje žica, nego tipaka s razloga, što je nekoliko tipaka (tangentu) udaralo o jednu žicu na raznim mjestima i proizvelo više glasova različite visine.

Naravno, da se dva ili više tonova nije moglo svirati istovremeno na istoj žici, pa je zbog toga sviranje dvohvata i akorda bilo prilično skućeno.

Takav se klavikord zvao »vezani« za razliku od »nevezanog« kojega su počeli graditi mnogo kasnije i to tako, da su svakoj tipci odnosno za svaki ton dodali po jednu žicu i tako izjednačili broj tipaka i žica.

* G. Kinsky: »Zeitschrift für Musikwissenschaft«. C. Sachs: »Das Klavier«. H. Ruth-Sommer: »Alte Musikinstrumente«. Dr. W. Niemann: »Geschichte des Pianofortes«.

U svom početnom jednostavnom obliku klavikord nije bio težak, pa ga je svatko mogao lahko sa sobom i poneti. S vremenom, kad se obseg povećao na 4 čak i 5 oktava, a s time u vezi broj tipaka, kao i veličina škrinje kojoj su prigradili 4 nože, postao je klavikord teži i nepokretniji. Vriedno je spomenuti još i to, da su tipke klavikorda bile kraće nego tipke suvremenog glasovira, a i boje tipaka su bile druge (obrnute) t. j. gornje tipke bile su svijetle, a donje tamne boje. Jedna naročita odlika klavikorda bio je takozvani »Bebung« t. j. vibrato, koji se postizavao na taj način, da se tipka nakon što je bila pritisnuta nije pustila odmah natrag, nego laganim njihanjem ruke počela ljuljati tangentom i žicu, te kroz to je zvuk vibrirao i vecma ugodno djelovao na slušaoca. Iako je jačina tona klavikorda bila ograničena, ipak je on pružao veliko bogatstvo zvukovnih boja, a uz to jačina se tona mogla na klavikordu postepeno mienjati (prema jačini pritiska prsta) t. j. moglo se izvoditi crescendo i diminuendo. Ton klavikorda bio je osobito liep i nježan — i zato su ga njegovi suvremenici veoma voljeli. Glasoviti virtuoz 18. vieka Ph. Em. Bach (sin J. S. Bacha) nadasve je cienio i volio klavikord,* a posebno je naglasio, da učenje klavikorda traje 15 godina (dakle ništa manje nego današnji studij glasovira).

Eto u glavnim crtama sve, što mislim, da svaki glasovirač i prijatelj glasovira mora znati o jednom od predšastnika glasovira — klavikorda, dok drugog predšastnika — clavicembalo upoznat ćemo u sljedećem broju »Proljeća«.

PITANJA I ODGOVORI

Otvarajući ovu novu (pomoćnu) rubriku, prije svega, sa velikim zadovoljstvom ustanovio sam, da moj poziv na saradnju u ovoj rubrici ne samo da nije ostao bez odaziva, nego je premašio moja očekivanja i dokazao svestrano zanimanje čitalaca časopisa za glasovirsku rubriku, a time i potrebu same rubrike. U ovom broju časopisa odgovaram na četiri pitanja, redom kako su mi stizavala, dok na preostala pitanja odgovorit ću u sljedećem broju »Proljeća«. Pitanja koja su u vezi sa člankom »Mladim glasoviračima«, treba uputiti piscu tog članka, pa zato ja i ne odgovaram na njih, jer taj članak nisam ja pisao, nego ga je vlastitom pobudom uvrstio g. glavni urednik časopisa.

Pitanje 1. Koliko mora dnevno vježbati osamgodišnje diete, koje uči prvu godinu glasovir?

Odgovor: Na ovo pitanje moram odgovoriti nešto obsežnije, jer odgovor, — da se prema pravilu mora vježbati tako dugo, dok je vježbanje korisno i svrsishodno, t. j. dok ne počne popuštati koncentracija učenika, — ma da je načelno izpravan, ipak je suviše obćenit da daje potrebne upute, te stavlja u kušnju uztrajnost i izdržljivost učenika. Propisno mora svaki učenik vježbati tako dugo, dok ne nauči zadaću, ili barem jedan dio zadaće, razumije se uz pretpostavku da količina (obseg) zadaće odgovara sposobnosti dotičnog đaka, t. j. da nastavnik poznaje, i kod određivanja zadaće vodi računa o duševnoj i tjelesnoj sposobnosti učenika, njegovoj zaposlenosti i t. d. Na svaki način vježbanje je samo onda korisno (produktivno) ako se vježba svjestno, pažljivo, neprekidno

* Carl Philipp Emanuel Bach: »Versuch über die wahre Art das Klavier zu spielen«, Einleitung, — § 11, § 15.

Prof. Erwin Bodky u svom djelu »Der Vortrag alter Klaviermusik« nastoji dokazati opravdanost tvrdnje Forkela, koji je rekao o J. S. Bachu da je: »Am liebsten spielte er (Bach) auf dem Clavickord«.

sabrano i svrsishodno, pa se prema tome valja ravnati kod određivanja trajanja dnevnog vježbanja. Nedostatno, prekratko vježbanje ima za posljedicu spori ili nikakav napredak, te pomalo oduzima volju za studij i glasbu uobče, razvija nemar i pogoduje lienosti. Predugò vježbanje također smanjuje volju, otupljuje pažnju i prestaje biti svrsishodno, svjestno — sabrano, te postaje automatsko, mehaničko bezciljno — bezkorisno. Zato je dobro, da vježbanje osamgodišnjeg dieteta, pogotovo u prvoj godini učenja, bude pod nadzorom, a prosječno se može savjetovati da Vaše diele vježba prvu godinu odprilike, 1—1½ sati na dan.

Pitanje 2. Poznajem preludij u cis molu od Rahmaninova, koji mi se vrlo sviđa, pa Vas molim da odgovorite, šta je još skladao Rahmaninov za glasovir?

Odgovor: Rado ću Vam nabrojiti skladbe za glasovir Rahmaninova, samo Vas upozoravam, da je većina njih znatno teža od preludija u cis molu.

Op. 1. Koncert za glasovir i orkestar fis mol.

Op. 3, br. 1 — Elegija, br. 2 — Preludij cis mol (koji poznate), br. 3 — Melodija, br. 4 — Polichinelle i br. 5. Serenada,

Op. 10, br. 1 — Nocturne, br. 2 — Valse, br. 3. — Barkarola, br. 4 — Melodija, br. 5 — Humoreska, br. 6 — Romanca i br. 7. Mazurka,

Op. 18. Drugi koncert za glasovir i orkestar c mol,

Op. 22. Varijacije na Chopinovu temu,

Op. 23. Deset preludija,

Op. 28. Sonata d mol,

Op. 30. Treći koncert za glasovir i orkestar d mol

Op. 32. Trinaest preludija,

Op. 33. Études tableaux,

Op. 36. Druga sonata b mol,

Op. 39. Études tableaux,

Op. 40. Četvrti koncert za glasovir i orkestar g mol,

Op. 42. Varijacije na Corellijevu temu,

Op. 43. Rapsodija na Paganinijevu temu za glasovir i orkestar.

Osim toga je Rahmaninov preradio za glasovir solo:

1. »Preludij« J. S. Bacha (sonata E dur),

2. »Wohin« Schuberta,

3. »Liebesleid« i »Liebesfreud« Kreislera,

4. »Scherzo« Mendelssohna (iz glasbe za »San ljetne noći«),

5. »Menuett« Bizeta (iz glasbe za »L'Arlesienne«),

6. »Gopak« Musorgskog,

7. »Liet bumbara« Rimskog-Korsakova,

8. »Talijsku polku«,

9. »Polku« W. R.

10. »Jorgovan« (vlastitu vokalnu skladbu, op. 21, br. 5).

Osim skladba za glasovir dvoručno napisao je Rahmaninov ciklus od 6 komada op. 11 za jedan glasovir četveroručno, a za dva glasovira četveroručno »Fantaziju« op. 5 (četiri stavka) i »Drugu suitu« op. 17 (također četiri stavka).

Pitanje 4. Sa koliko godina je najzgodnije početi učiti glasovir?

Odgovor: Dobro je početi sa sedam godina. (Nastavit će se.)

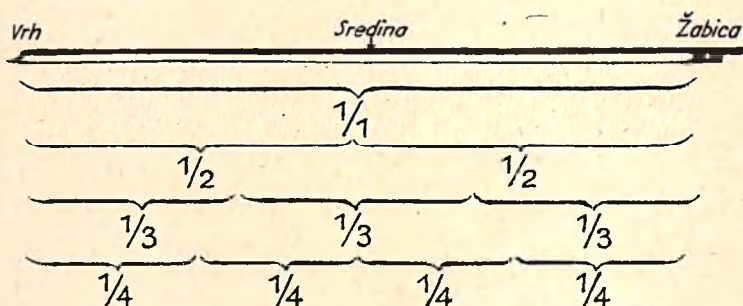
VIOLINA

STRUČNI SAVJETI MLADIM VIOLINISTIMA

UREDNIK PROF. MIROSLAV ŠLIK

Tehnika desne ruke složenija je od tehnike lijeve ruke i stog razloga moramo posvetiti naročitu pažnju izpravnom držanju gudała. — Najbolje ćemo to uvježbati, ako položimo gudało na ravnu plohu (sto ili stolac) tako, da je žabica odmaknuta od ruba toliko, da ju desnom rukom lako obuhvatimo. Ako gudało pomaknemo iz vodoravnog u okomit položaj palac mora i nadalje ostati nasuprot srednjem prstu, a ostali prsti olako položeni do njih. Palac mora biti uvijek gibiv, jer kad položimo gudało kod žabice na bilo koju žicu zglob palca je kod izpravnog držanja gudała malo izbočen. Potezom prema vrhu gudała zglob se izravnava tako, da je pri sviranju na samome vrhu podpunoma izpružen.

U praktičnoj primjeni gudała služimo se: a) cijelim gudałom, b) s dvie polovine, c) s četiri četvrtine i d) s tri trećine.

Nazivom »Donja polovina« označujemo dužinu gudała od žabice do sredine.

Nazivom »Gornja polovina« označujemo dužinu gudała od sredine do vrha.

Potez od žabice prema vrhu označujemo znakom —, a potez od vrha prema žabici znakom V.

Vježbe za pravilno vođenje gudała. Kad učenik svladava dizanje i spuštanje gudała iz vodoravnog u okomit položaj i obratno neka ga položi sredinom na G žicu. Lakat desne ruke mora biti u istoj visini sa zglobom prstiju ili nešto niži, a gudało mora ležati u vodoravnom položaju. Nagnemo li sada desnu ruku zajedno s laktom preči ćemo gudałom preko D i A žice na E. Pri tom micanju gudała ne proizvodimo zvuk, već je dostatno da gudało ostane u dodiru sa žicom. Micanjem gudała sa G žice na E opisuje nam lakat desne ruke luk s lieva na desno.

Promijenimo smjer gudała i pređimo s E žice preko A i D na G žicu!

Prije nego pređemo na poteze gudałom moramo svladati ovu vježbu na sredini, žabici i vrhu gudała.

U sljedećoj vježbi prelazimo gudaalom s niže na višu žicu. Glas G izvodimo donjom plovinom gudaala, u stanki nečujno prenosimo gudaalo na D žicu i izvodimo sljedeći glas D dielom od sredine do vrha gudaala.

(Početnici manjeg rasta, ako ne mogu svirati celim gudaalom neka vježbaju u početku na gudaala — dakle blizu vrha.)

Predvježba: Vježbe:

Svaku vježbu moramo opetovati osam puta i uvijek počimati potezom prema dolje —.

Navedena vježba ne će umarati početnika, ali mora paziti, da zvuk bude uvijek ugodan. Teže ćemo svladati istu vježbu u protivnom smjeru.

Predvježba: Vježbe:

Nakon gornjih vježba sledi:

Istu vježbu na G i D i
A i E žici.

Violinu i gudaalo pravilno držimo. Zglobovi desne ruke moraju biti gibki, a prstima ne smijemo grčevito držati gudaalo.

Gudaalo moramo potezati tako, da stoji na žicama okomito, a naročito moramo paziti na gibanje lakta, zgloba i palca desne ruke.

Poteze gudaalom određujemo prema trajanju nota. Brzo i pouzdano ćemo osjećati glasove različitih trajanja uvježbavanjem t. zv. izmjeničnog poteza.

1. Polovinke sviramo celim, a četvrtinke s gudaala — izmjenično na vrhu i žabici.

2. Prvi takt izvodimo kao u 1. vježbi, a cijelu notu u drugome taktu izvodimo ali jednoličnom brzinom.

3. Polovinu s točkom — celim gudaalom, zatim četvrtinku također celim gudaalom. Četvrtinku malo bržim potezom gudaala.

4. Polovinku izvodimo polako, a četvrtinku brzim potezom, ali uvijek celim gudaalom.

Vježbu 1. i 2. možemo nakon pojedinačnog vježbanja spojiti u jednu i vježbati ju na G, D i E žici.

Sljedeću vježbu možemo svirati na svim žicama:

Ovaj ritam će glasbeno nadaren učenik s veseljem svirati i vježbati se u oblikovanju pojedinih glasbenih misli (fraziranju). Ovakvim vježbanjem usavršiti ćemo kakvoću zvuka, pojednostaviti kretnje desne ruke, koja će danomice biti sve prikladnija za izvođenje raznog ritma i položaja gudača.

Nakon marljivog vježbanja gore navedenih vježba promijenimo redosljed glasova:

Na pr. 1. vježba:

2. vježba:

Nastavak sa str. 76.

Tko želi utjecati na dječji duševni ili tjelesni razvoj mora znati:

1. Da je mladež najveće narodno dobro.
2. Da je svojevoljan i promišljen rad za mladež jedno od najuzvišenijih zvanja čovjeka i
3. Da je svjesno ili nesvjesno štetno utjecanje na duševni ili tjelesni razvoj djeteta najveći zločin prema narodu i ljudskome društvu!

VEČER

Skladao: FRANJO DUGAN *st.*

Veselo se - - - lo ma - - - lo

mf Već je za-šlo su-naš-ce, ti-ho sna-tri sr-daš-ce,
drije - ma, ne ču - je se glas. — Ma -

ma-lo se-lo drije - ma, ne ču-je se glas. — *f* Al' od-jednom
- - lo se - - - lo mo - li, ve - čer -

do-lom svud zvo-no bla-ži bol-nu grud, ma-lo se-lo mo - li,
nji je čas. — *p* E - vo raj - skih se - stri -

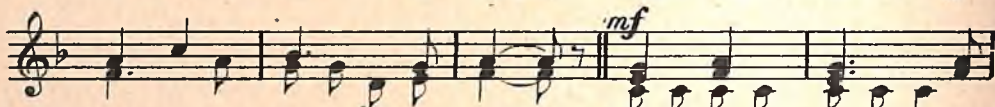
ve-čer-nji je čas. — E - vo raj-skih še-stri-ca, e-vo zlatnih
ca, — e - vo zlat - nih zvje - zdi - ca. —

zvjezdi - ca, e - vo raj - skih se - stri-ca, e - vo zlat-nih zvjezdi-ca.

E - vo raj-skih zvjezdi-ca, e - vo zlat-nih zvjezdi-ca, svo - ju pjesmu

sr - cu se - la mog. — Spa - vaj, se - lo

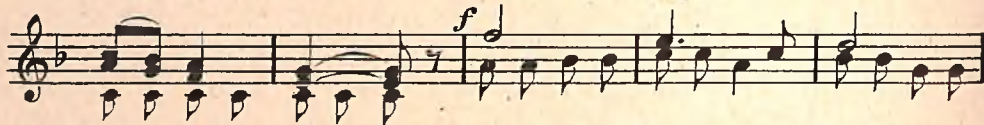
šap - ću sr - cu se - la mog. — Spa - vaj, se - lo ma - le - no,

ma - le - no, — sni - vaj sla - tko,

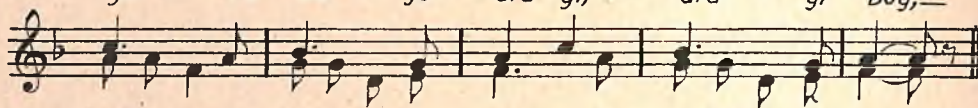
sni - vaj sla - tko, smi - re - no; spa - vaj se - lo ma - le - no,

smi - re - no! Nad zvije - zda - ma

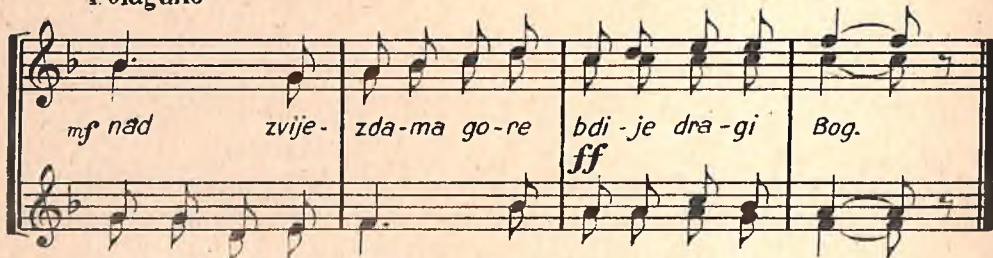
sni - vaj sla - tko, smi - re - no! Spa - vaj, se - lo ma - le - no, sni - vaj. slatko,

go - re bdi - je dra - gi, dra - gi Bog, —

smi - re - no, nad zvijezdama go - re bdi - je dra - gi Bog, —

Polagano

mf nad zvije - zda - ma go - re bdi - je dra - gi Bog.

nad zvije - zda - ma go - re

POD ONOM GOROM ZELENOM

narodna

Obradio: ZLATKO GRGOŠEVIĆ

Mirno

p Pod o - nom — go - rom ze - le - nom —

ze - le - nom. *f* Pod o - nom go - rom ze - le - nom.

2. J pod najvišom planinom:

3. Vrani se konji igraju,

4. Kičene svate čekaju.

JURJEVSKA

narodna

Obradio: IVAN KOKOT

p Pro - šal je, pro - šal

pp (zatvorena usta)

pi - sa - ni Vu - zam,

Do - šal je, do - šal ze - le - ni Ju - raj

mf Do - ne - sal je, do - ne - sal pej - dan du - gu tra - vi - cu

ju *raj*

mf Pej-dan du - gu tra - vi - cu, la - kat du - gu mla - di - cu.

1. Da - ruj - te ga, da - ruj - te, Jur - ja ze - le - no - ga.
 2. Daj - te Jur - ju sla - ni - ne, da vas ne - je sko - mi - ne.
 3. Daj - te Jur - ju ja - jec, da vas ne - bu za - jec.
 4. Daj - te Jur - ju pu - tra, da ga ne bu zu - tra.

1. Da - ruj - te ga, da - ruj - te ga.
 2. } Daj - te Jur - ju, daj - te Jur - ju.
 3. }
 4. }

p Da - ruj - te ga, da - ruj - te, Jur - ja ze - le - no - ga.

PROTULETNA POPEVKA

Široko J. Kirin
 Jedan sam

MIRKO KOLARIĆ
 Svi

1. O sun - če - ce zla - to kaj -
 2. Kaj da nam ob - zna - ni ra -
 3. On zdal - ka se vr - nul v lug -

Jedan sam Svi
 zna - lo bi ti, sad za - kaj po - pev - ka za ran tak zvo -
 do - sno ve - li: Sla - vi - ček je do - šel, po - za - bil vas
 ma - li na - zaj, čez noč si po - pe - va, gdo znal bi za -

ni? Sad za - kaj po - pev - ka za - ran tak zvo - ni?
 ni. Sla - vi - ček je do - šel, po - za - bil vas ni.
 kaj? Čez noč si po - pe - va, gdo znal bi za - kaj?

METULČEK

J. Kirin

MIRKO KOLARIČ

Veselo

1. De - la se zor - ja
 2. Leh - ka ga kri - la

f 1. De - la se zor - ja, za - be - lil se dan, pla - vi me -
 2. Leh - ka ga kri - la po - ne - sla vu svet, z njim mi ob -

tul - ček se zbu - dil za - ran. **p** Sti - ha pre - mi - šjal je
 le - tal vu po - lju je cvet. Al se o - gla - sil jen

ve - sel i mlad, **f** kam bi od - le - tet čez ju - ter - nji hlad.
 ve - ter je hud, sti - gnu! me - tu - la blu - de - čeg po - vsud.

Okretno

Soprani I.

Soprani II.

Alti

(odsječeno)

p Tuc, tuc, tuc, tuc, tuc, tuc.

ŽUNA

Šime Fučić

BORIS KRNIC

mf Ja sam te-sar ze-len-go - re, te-šem hra-ste

p Tuc, tuc, tuc, tuc, tuč, tuč, tuc, tuc,

bu-kve, bo - re. Ži - vo - ra - dim cije-log da -

tuc, tuc, tuc, tuc, *mf* kuc, kuc, kuc, kuc,

na, vje-štak ja sam od ze-ma - na.

kuc, kuc, kuc, kuc, kuc, kuc, kuc, kuc.

KRAJ

f *f*

Od mog klju-na pu-ca ko-ra, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc,
 od mog po-sla je-či go-ra.

f Tok, tok, tok, tok, *f* kvrc, kvrc, kvrc, kvrc,

f

kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, ja sam te-sar maj-stor pr -
 za-ra-da mi: tu-sti cr -

kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, *f* Ja sam te - sar
 Za - ra - da mi:

f

vi, Ja sam te - sar, maj-stor pr - vi,
 vi. za - ra - da mi: tu - sti cr - vi.

maj - stor pr - vi, *f* kvrc, kvrc, kvrc, kvrc.
 tu - sti cr - vi.

vrlo živo

Kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc,
 Kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc, kvrc,

Kvrc, kvrc.
Kvrc, kvrc.

Ponoviti od
znaka $\oplus$ do
»KRAJ«, za-
tim CODA.

CODA vrlo okretno i *pp*, sve jače

Tuc, Tuc,
Tuc, Tuc,

tuc, Tuc,
tuc, Tuc, pp
tuc, Tuc, pp
tuc, Tuc, ff

U VOĆARU

Veselo

Z. K. K.

S. Margareta

1. U vo-ća-ru lije-pa Ma-ra ja-bu-ći-ce bra-la,
po-naj-ljep-šu ja-bu-ći-cu ma-la Ma-ra
ma-mi svo-joj ma-mi svo-joj da-la.

2. Mama uze jabučicu
Zahvali na daru,
Te pogladi po obrazu
Malu svoju Maru.

3. Obraz rumen i okruglo
Lišće puno čara,
Ne zna mama što je ljepše,
Jabuka il' Mara.

POJMO MI MALA

Srednja Istra

Zabilježio i obradio: IVAN MATELIĆ - RONJGOV-

Preradio: SLAVKO MODRIJAN

Zanosno

Poj-mo mi, ma - la, na sa-manj, na sa-manj, poj-mo mi,

mf Poj-mo, poj-mo, poj-mo,

ma - la, na sa-manj, poj-mo mi ma - la, na sa-manj

poj-mo mi, ma - la, poj-mo mi, ma-la, poj-mo mi, ma - la, poj-mo,

na sa-manj, poj-mo mi, ma - la, na sa-manj

poj-mo, poj - mo, poj - mo mi, ma - la, poj-mo mi, ma-la,

ću ti ja ku - pit ko - la - čić, ko - la - čić, ću ti ja

Poj-mo mi, poj - mo, poj-mo mi, ma-la, poj - mo mi, ma-la, poj-mo mi, ma-la,

ku - pit ko - la - čić, ko - la - čić, ću ti ja ku - pit

ću ti ja ku-pit, ću ti ja ku-pit ko-la-čić; poj-mo mi, poj-mo,

ću ti ja ku-pit, ću ti ja ku-pit ko-la-čić; poj-mo mi, poj-mo,

ko - la - čič, ko - la - čič, ću ti ja ku - pit
poj - mo, poj - mo, poj - mo, poj - mo,

poj - mo mi, ma - la, poj - mo mi, ma - la, poj - mo mi, ma - la, ću ti ja ku - pit

ko - la - čič, ko - la - čič, ko - la - čič, mala, ko - la -
ću ti ja ku - pit ko - la - čič, ko - la - čič,

ko - la - čič, ko - la - čič, ko - la - čič, ko - la -
poj - mo!

čič, ma - la, ko - la - čič, ma - la, poj - mo! Poj - mo mi
sve jače

čič, ko - la - čič, ma - la, ko - la - čič, ma - la, poj - mo!

Poj - mo mi, ma - la, ma - la na sa - manj, na sa - manj ću ti ja ku - pit

ko - la Poj - ma, čič, poj - mo, poj - mo, poj - mo mi, ma - la

ko - la - čič, poj - mo mi, ma - la, na sa - manj, poj - mo mi
poj - mo mi, ma - la, poj - mo, ću ti ja ku - pit

Poj - mo mi, poj - mo, traj - ni - na, ne - na tran - ci - nu - ne - nu -
mf ma - la, *p* traj - ni - na ne - na, poj - mo, poj - mo,
 traj - ni - na, tran - ci - nu - ne - nu -
mf *p*

ko - la - čić, poj - mo, poj - mo, poj - mo, poj - mo, tran - ci - nu - ne - nu -
 tran - ci - nu - ne - nu naj, *f* tran - ci - nu -
 ta - na - naj, tran - ci - nu - ne - nu, tran - ci - nu - ne - nu, tran - ci - nu -
 tran - ci - nu - ne - nu,

traj - ni - na ne - na ta - na - naj, tran - ci - nu -
 ne - nu, *p* traj - ni - na ne - na ta - na - naj, ta - na - naj, tran - ci - nu
 ne - nu. *p* Poj - mo, poj - mo, poj - mo,
 ne - nu ta - na - naj.

ne - nu ta - na - naj, tran - ci - nu - ne - nu ta - na - naj,
 poj - mo mi, ma - la, poj - mo mi ma - la, poj - mo
 tran - ci - nu - ne - nu

poj - mo mi, poj - mo, traj - ni - na ne - na
mf *f*
 poj - mo mi, traj - ni - na ne - na, poj - mo, traj - ni - na
 traj - ni - nu ne - nu, ta - na - naj, poj - mo, poj - mo, poj - mo,

tran-ci-nu-ne-nu naj ————— ta - na - naj

p poj - mo, tran-ci-nu-ne-nu naj, tran-ci-nu-ne-nu
 tran-ci-nu-ne-nu ta-na - naj poj - mo tran-ci-nu-ne-nu

p poj - mo, tran-ci-nu-ne-nu, tran-ci-nu-ne-nu, tran-ci-nu-ne-nu
 ta - na - naj, tran-ci - nu ne - nu ta - na -

poj - mo, tran-ci-nu-ne-nu
 poj - mo, tran-ci-nu-ne-nu
 poj - mo mi ma - la
 tran-ci-nu-ne-nu tran-ci-nu-ne-nu

mf naj tran-ci-nu-ne-nu
 na sa - manj. Poj - mo mi, ma - la na sa - manj, na sa - manj,
mf poj - mo, poj - mo,

ta - na - naj Poj - mo, poj - mo mi, ma - la, poj - mo mi, ma - la,

f ću ti ja ku - pit ko - la - čić, ko - la - čić, ko - la -
 poj - mo, ću ti ja ku - pit, ću ti ja kupit ko - la - čić, *f*

poj - mo mi, ma - la, ću ti ja ku - pit, ću ti ja ku - pit ko - la - čić, ta - na - naj
 ta - na - naj.

f ćić, poj - mo, Tran-ci-nu-ne-nu ta - na - naj, poj - mo.

tran-ci-nu-ne-nu ta - na - naj, poj - mo, na sa manj.

TJERAJ OVCE DJEVOJKO

Zanosno

Žumberak

Zabilježio: FRANJO Š. KUHAČ

Obradio: SLAVKO MODRIJAN

Tje - raj ov - ce, dje - voj - ko, ta - ko la - ko, la - ga - no,

vo - de Ko - ra - ne, ta - ko la - ko, la - ga - -

la - ga - no, oj, sve ov - či - ce proj - do - še

no, al ne mo - re Soj - či - ca la - ga - no

la - ga - no pre - ko' Ko ra - ne hla - dne

i So - ji - no ja - nje - šce, ta - ko la - ko la - ga - no,

la - ga - no, ta - ko

Umjerenno

Daj mi, bra - te, si - ki - ru, ta - ko la - ko, da u - sije - čem

la - ga - no; bra - te, daj

bre - sti - čak, ta - ko la - ko, da pre - ve - dem Soj - či - cu, la - ga -
 mi da na - pra - vim bre - sti - čak,
 no i So - ji - no ja - nje - šce, la - ga - no.
 dra - go ja - nje - šce.

Kao na početku

oj! da ja de - lam svi -
 Daj mi, bra - te, si - ki - ru, ta - ko la - ko, bra -
 la - ru, ta - ko la - ko la - ga - no. — On mi svi - ri
 te, da ja svi - rim čo - ban - ski, ta - ko la - ko,

čo - ban - ski i za - zi - vlje čo - -
 la - ga - no i za - zi - vlje ta - ko la - ko,
 ba - ne ta - ko la - ko, on mi svi - ri čo - ban - ski
 čo - ba - ne la - ga - no, oj
 i za - zi - vlje čo - ba - ne la - ga - no, la - ga - no.
 čo - ba - ne, la - ga - no,

SUNČECE JE NA ZAHODU

Sv. Ivan Zelina

Polagano

Zabilježio i obradio: JOSIP VRHOVSKI

1. Sun - če - ce je na za - ho - du, zaj - ti mu je —

sun - če - ce je na za - ho - du zaj - ti mu je.

2. Dje - voj - či - ca na po - ho - du poj - ti joj je, —

Dje - voj - či - ca na po - ho - du poj - ti joj je.

3. Pu - sti - te nas, dra - gi
 3. Pu - sti - te nas, dra - gi dal - ko nam je,
 dal - ko nam, dal - ko je.
 pu - sti - te nas, dra - gi dal - ko nam je.

ŽABE

Skladao: JOSIP VRHOVSKI

pp
 Pum, pum, pum, pum,

pum, — pum, — pum, — pum, — *p* pum, — pum, — pum, —

pum, — *mf* kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak,

kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak,
 re - ga, re - ga, re - ga, re - ga. re - ga, re - ga, re - ga, re - ga,
 pum, — pum, —

kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak,

re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga. Je-dnog da-na
pum, pum, f Je - dnog

kvak, kvak, kvak, kvak,

već za-ra-na sku-pi-o se ža-blji zbor, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga,
da - na pum, _____

kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak,

re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga, re-ga,
pum, _____ pum, _____ pum, _____
kvak, kvak,

re - ga, re - ga. Tu je je - dan ža - bac vrije - dan hti - o dr - žat
— Tu je je - dan

do - go - vor. f Kvak, kvak, kvak, kvak, kvak, kvak,

kvak, kvak. **ff** A - li ta - da iz - ne - na - da ro - da

baš do - le - ti tu, **f** zgra - bi je - dnog žap - ca mla - dog
zgra - bi žap - ca

kvak, kvak, kvak, kvak,
i ras - tje - ra dru - žbu svu. **ff** Re - ga, re - ga, re - ga, re - ga
Pum, —

kvak, kvak, kvak, kvak,
re - ga, re - ga, re - ga, re - ga, kvak, kvak, kvak, kvak, **mf** pum, —
Pum, — **f**

pum, — pum, — pum, — pum, pum, pum, pum, **pp f pp** pum.

Ne bježite
OD SREĆE

i budite

MILOSRDNI

PA KUPITE ZA 100 KUNA SREĆKU

VELIKE NARODNE

DOBROTVORNE LUTRIJE

*... i jednu srećku
za diete.*

**da mu osigurate sretnu budućnost
KUPUJTE SREĆKE
HRVATSKE DRŽAVNE LUTRIJE!**